

۲۲۳۷۸۱۷

مهدی عبدی

عبدی، مهدی، ۱۳۶۳	: سرشناسه
پژوهشی فقهی پیرامون حج کودکان / نویسنده مهدی عبدی	: عنوان و نام
تهران: نشر مشعر، ۱۴۰۰.	: مشخصات
۲۲۷ ص	: مشخصات
۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۹۵۰-۸	: شابک
فیپا.	: وضعیت
کتابنامه	: یادداشت
حج	: موضوع
Hajj	: موضوع
کودکان (فقه)	: موضوع
Children (Islamic law)	: موضوع
BP۱۸۸/۸	: رده بندی
۲۹۷/۳۵۷	: رده بندی
۸۴۸۷۸۷۶	: شماره

پژوهشی فقهی پیرامون حج کودکان

مهدی عبدی	: تألیف:
پژوهشکده حج و زیارت	: تدوین:
مؤسسه فرهنگی هنری مشعر	: ناشر:
اول - پاییز ۱۴۰۰	: نوبت چاپ:
۵۰۰ نسخه	: شمارگان:
۲۵۰,۰۰۰ ریال	: بها:

پایگاه اطلاع رسانی پژوهشکده حج و زیارت:

<http://hzrc.ac.ir>

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۰-۹۵۰-۸

فهرست

۱۳.....	دیباچه
۱۵.....	مقدمه
۱۹.....	فصل اول: مفاهیم و کلیات
۱۹.....	گفتار اول: مفاهیم
۱۹.....	مفهوم حج
۱۹.....	۱. مفهوم لغوی حج
۲۰.....	۲. مفهوم اصطلاحی حج
۲۱.....	مفهوم کودک
۲۱.....	۱. مفهوم لغوی
۲۲.....	۲. مفهوم کودک در قرآن
۲۳.....	۳. مفهوم کودک در روایات
۲۵.....	۴. مفهوم اصطلاحی (علم فقه)
۲۶.....	مفهوم بلوغ
۲۶.....	۱. مفهوم لغوی
۲۶.....	۲. مفهوم بلوغ در قرآن
۲۸.....	۳. مفهوم بلوغ در روایات
۳۲.....	۴. مفهوم اصطلاحی (علم فقه)
۳۴.....	مفهوم ممیز

۳۴	۱. مفهوم لغوی
۳۴	۲. مفهوم ممیز در قرآن
۳۵	۳. مفهوم ممیز در روایات
۳۹	۴. مفهوم اصطلاحی (علم فقه)
۴۱	مفهوم ولی
۴۱	۱. مفهوم لغوی
۴۱	۲. مفهوم اصطلاحی
۴۲	گفتار دوم: کلیات
۴۲	اهمیت حج
۴۴	لزوم تربیت عبادی کودک
۴۴	۱. تربیت در لغت و اصطلاح
۴۵	۲. واژه تربیت در قرآن و روایات
۴۷	۳. اقسام تربیت و جایگاه تربیت عبادی
۴۸	۴. دوران کودکی بهترین زمان تربیت
۴۹	۵. وجوب تربیت عبادی کودکان در اقوال فقها
۵۱	۶. آیات و روایات دال بر وجوب تربیت عبادی کودکان
۵۴	۷. تربیت عبادی کودک در حج
۵۶	۸. ارزش فرزند تربیت شده به تربیت عبادی
۵۷	مشروعیت عبادت کودک
۵۷	۱. مشروع در لغت و اصطلاح
۵۸	۲. مشروع در اصطلاح فقه
۶۰	محجور بودن کودک
۶۰	۱. تعریف لغوی و اصطلاحی محجور
۶۱	۲. اسباب حجر
۶۱	۳. ادله حجر کودک
۶۲	۴. اقسام حجر

فهرست ۷

۵. ولیّ محجورین.....	۶۳
شرایط عامه تکلیف در فقه اسلامی.....	۶۳
۱. ادله شروط عامه.....	۶۳
۲. شرطیت علم و اسلام.....	۶۵
۳. مبنای فقها در شروط عامه.....	۶۵
فصل دوم: احکام وضعی حج کودکان.....	۶۷
گفتار اول: بررسی مشروعیت و صحت حج کودک.....	۶۷
مشروعیت حج کودک.....	۶۷
دلیل اول: اجماع.....	۶۷
دلیل دوم: مطلقات مشروعیت حج.....	۶۸
دلیل سوم: اطلاق ادله استحباب حج.....	۷۱
دلیل چهارم: روایات عدم اجرای حج کودکان از حجة الاسلام.....	۷۲
دلیل پنجم: روایات وارده در کیفیت حج کودک.....	۷۳
دلیل ششم: روایت دال بر حقیقی بودن حج کودک.....	۷۴
دلیل هفتم: روایات صحت احجاج کودک غیر ممیز.....	۷۵
صحت حج کودک.....	۷۶
۱. صحت در لغت و اصطلاح.....	۷۶
۲. مشروعیت حج کودک.....	۷۶
گفتار دوم: اشتراط اذن ولی و والدین در صحت حج کودک.....	۷۷
اشتراط اذن ولی در صحت حج کودک.....	۷۷
۱. اقوال فقها.....	۷۷
۲. بررسی ادله اقوال.....	۷۸
اشتراط اذن والدین در صحت حج کودک.....	۸۴
۱. اقوال فقها.....	۸۵
۲. بررسی ادله اقوال.....	۸۶

- ۹۵..... ولی کودک در حج
- ۹۶..... ۱. پدر و جد پدری
- ۹۷..... ۲. مادر
- ۹۹..... ۳. وصی
- ۱۰۰..... ۴. حاکم شرع
- ۱۰۰..... گفتار سوم: بررسی اجزا و کفایت حج کودک از حجة الاسلام
- ۱۰۰..... عدم بلوغ کودک در اثنای مناسک حج (عدم کفایت از حجة الاسلام)
- ۱۰۰..... دلیل اول: اجماع
- ۱۰۱..... دلیل دوم: اصل عدم اجزا
- ۱۰۱..... دلیل سوم: روایات خاصه
- ۱۰۲..... بلوغ کودک در اثنای مناسک حج
- ۱۰۲..... ۱. بلوغ کودک قبل از احرام در میقات
- ۱۰۳..... ۲. بلوغ کودک قبل از وقوع در احرام
- ۱۱۵..... بررسی کفایت حج کسی که معتقد بوده کودک است؛ اما بعد از حج معلوم شده بالغ بوده
- ۱۱۶..... مبنای اول: وحدت حقیقت حجة الاسلام با حج ندبی
- ۱۱۶..... مبنای دوم: تفاوت حقیقت حجة الاسلام با حج ندبی
- ۱۱۷..... نظر مختار در مسئله
- ۱۱۹..... بررسی کفایت حج کسی که معتقد بوده بالغ است؛ اما بعد از حج معلوم شده کودک بوده
- ۱۱۹..... ۱. ادله عدم اجزا
- ۱۲۰..... ۲. استحبابی بودن حج واقع شده
- ۱۲۰..... گفتار چهارم: بررسی صحت نیابت
- ۱۲۰..... نیابت کودک ممیز در حج
- ۱۲۰..... ۱. اقوال فقها
- ۱۲۱..... ۲. بررسی مستندات اقوال
- ۱۳۰..... ۳. نظریه مختار
- ۱۳۰..... نیابت از کودک ممیز در حج

دیباچه

در عصر حاضر به علت سهولت سفر حج و انجام مناسک آن، بسیاری از حجگزاران، کودکان را نیز دو سفر به مکه مکرمه با خود همراه می‌کنند تا آنان در سنین کودکی فضیلت انجام مناسک حج را درک کنند. از طرفی، یکی از شرایط عام تکلیف در باب حج، که احرازش لازم است، شرط بلوغ است؛ اما با این وجود میان روایات باب حج، کلماتی را از ائمه اهل بیت علیهم‌السلام، در ارتباط با حج کودکان و چگونگی انجام آن با کمک ولی و فضیلت و ثوابی که ولی کودک با محرم کردن و حج دادن کودک از آن بهره‌مند می‌شود، می‌توان یافت که این سؤال را به ذهن متبادر می‌سازد که آیا حج کودک نیز مشروعیت داشته و صحیح است یا خیر و در صورت مشروعیت حج کودک، شیوه معتبر در انجام هر یک از اعمال حج کودک چیست؟ به همین جهت لازم است حکم هر یک از فروعات مسئله برای کودک استنباط شود؛ زیرا به نظر می‌رسد از آنجا که کودک شرط بلوغ ندارد، کیفیت معتبر و احکام فروعات مختلف حج نسبت به او، تفاوت‌هایی داشته باشد.

کتاب حاضر، که نویسنده و محقق ارجمند جناب آقای مهدی عبدی در تدوین آن همت گماشته، کوششی است در جهت شناسایی و تبیین چگونگی ادای مناسک حج کودکان. در این کتاب تلاش شده است تا با واکاوی ادله، حکم این دسته از حجگزاران

و شیوه انجام مناسک آنان و نیز صحت و مشروعیت حجتان روشن و منقح گردد. گروه فقه و حقوق پژوهشکده حج و زیارت، ضمن تشکر از نویسندگان محترم، و ارزیابان گرامی حجت الاسلام و المسلمین محمد عندلیب همدانی و حجت الاسلام المسلمین رضا عندلیبی با هدف نشر آثار پژوهشی در حیطه فقه حج، به نشر این اثر پژوهشی اقدام نموده است. امید است با تقدیم این اثر به جوامع علمی حوزوی و دانشگاهی، گامی در راستای نشر آثار فاخر پژوهشی - فقهی برداشته شود و زمینه‌ای برای پژوهش‌های بعدی فراهم گردد. با آرزوی توفیق بیشتر برای نویسندگان محترم، از خداوند متعال خواستاریم همه ما را بیش از پیش در راه خدمت به فقه اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام و تعمیق و گسترش آن یاری رساند.

گروه فقه و حقوق

پژوهشکده حج و زیارت